

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Економічний факультет
Кафедра фінансів

ФІНАНСОВЕ ПРАВО
ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування
(Шифр за ОПП ПП 5. 7. 1в)

Дніпро
2018 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Павлов Р. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів.

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки/спеціальністю «Фінанси і кредит»

« 30 » _____ травня _____ 2017 року, протокол № 9 _____

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Фінансове право» складена відповідно до СВО ДНУ ОПП 072 – Фінанси, банківська справа та страхування від 26.06.2017 р.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є системна організація норм права, які регулюють фінансову діяльність держави і фінансову систему України, фінансовий контроль, бюджетний устрій і бюджетний процес, податкові, кредитні, страхові, банківські і валютні правовідносини, що виникають між суб'єктами господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на вивченні дисциплін ЗП 1.8 – «Мікроекономіка», ЗП 2.2.4.4в – «Правознавство». Передують вивченню дисциплін ПП 3.8 – «Бухгалтерський облік», ПП. 3.14 – «Банківська система», ПП. 3.15 – «Бюджетна система», ПП. 3.16 – «Податкова система», ПП. 3.17 – «Страхування», ПП. 3.18 – «Фінанси підприємств»

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Зміст, сутність та елементи фінансового права

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансове право» є опанування механізму виникнення, зміни та припинення фінансово-правових відносин, а також нормативно-правового забезпечення у сфері державних фінансів, формування у майбутніх спеціалістів правової свідомості та правової культури, правових засад регулювання фінансової діяльності, вдосконалення навичок використання теоретичного і нормативно-правового матеріалу при вирішенні практичних завдань забезпечення необхідних умов функціонування підприємств, установ та організацій різних форм власності, економіки

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінансове право» є:

– засвоєння економіко-правових знань студентами щодо фінансової діяльності держави, пов'язаної з мобілізацією, розподілом, перерозподілом та використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів держави та органів місцевого самоврядування, вивчення студентами законів та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів, установ, організацій та підприємств у фінансовій сфері;

– формування вміння забезпечити суворе дотримання і виконання законів та правових приписів, правильно застосовувати норми законів та юридичних приписів на практиці, засвоєння студентами законодавства, що регулює порядок розгляду спорів у судовому чи досудовому порядку;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми повинні бути сформовані компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні завдання і у сфері фінансів, банківської справи та страхування, зокрема, професійної діяльності (у т.ч. у процесі навчання), що передбачає застосування новітніх теорій та методів

Фахові компетентності:

– ФК5. Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність та трудові відносини.

– ФК13. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування рішень у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання

– ПРН 11 застосовувати методи контролю та критерії оцінювання результативності діяльності державних фінансових установ, суб'єктів господарювання, фінансово-кредитних установ, страхових компаній;

– ПРН 14 обґрунтовувати прийняття рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

– ПРН 25 використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність та трудові відносини;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗМІСТ, СУТНІСТЬ ТА ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Тема 1. Поняття, предмет і метод фінансового права України як галузі фінансового права

Фінансове право та наука фінансового права. Особливості фінансів як правової категорії. Правові принципи фінансової діяльності держави. Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Фінансове право в системі права України. Система та джерела фінансового права.

Тема 2. Бюджетне право України.

Особливості побудови бюджетного права. Система законодавства у бюджетному праві. Бюджетний кодекс України. Бюджетно-правові норми, їх зміст та наповнення. Бюджетно-правові правовідносини.

Тема 3. Податкове право України.

Особливості побудови податкового права. Система законодавства у податковому праві. Податковий Кодекс України. Податково-правові правовідносини. Податково-правові норми, їх зміст та наповнення.

Тема 4. Банківське право України

Особливості побудови банківського права. Система законодавства у банківському праві. Фінансово-правові норми у банківському праві, їх зміст та наповнення. Особливості правовідносин у банківському праві.

Правове становище та функції Національного Банку України у сфері банківського права. Правове регулювання грошового обігу в Україні.

Тема 5. Страхове право України.

Фінансове право у регламентуванні ринку фінансових послуг. Фінансове право у регламентуванні страхового ринку. Система фінансового законодавства України та основні законодавчі акти, що регламентують правовідносини у страхуванні. Синтез фінансово-правових та цивільно-правових норм при здійсненні страхування.

3. Рекомендована література

3.1. Базова література:

1. Бандурка О. М. Податкове право: Підручник/ О. М. Бандурка, В. Д. Понікаров, С. М. Попова. – 2012. – 388 с.
2. Бюджетний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 21.06.01 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001.– №37-38. – Ст.189.
3. Воронова Л. К. Фінансове право України: Підручник. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448 с.
4. Воронова Л. К. Фінансове право України: Підручник/ Л. К. Воронова. – 2009. – 420 с.
5. Гетманцев Д. Держава як сторона фінансово-правового зобов'язання // Право України. – 2010. – № 8. – С. 130-136.
6. Господарський кодекс України (гл.35 «Особливості правового регулювання фінансової діяльності»), прийнятий 16.01.03 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003.- №№18, 19-20, 21-22.- Ст.144.
7. Конституція України прийнята 26.06.1996 р. Із змінами внесеними згідно із Законом №2222 від 08.12.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141., Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №2. – Ст. 44
8. Костюченко О. А. Банківське право: Підручник. – 2011. – 360 с.
9. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. [Електрон. ресурс]// Режим доступу – zakon.rada.gov.ua/go/2755-17 [Загол. з екрану].

3.2. Додаткова література:

1. Андрущенко В. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті. Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів. – Львів: Каменяр, 2000. – 303 с.
2. Березовська С. В. Сутність та законодавче регулювання діяльності органів місцевого самоврядування у сфері місцевих запозичень/ С. В. Березовська// Фінансове право. – 2014. – № 1. – С. 37-40.
3. Білінський Д. О. Правове регулювання податкових надходжень як складової публічної фінансової системи/ Д. О. Білінський// Фінансове право. – 2014. – № 2. – С. 10-13.
4. Гетманцев Д. До питання про предмет і метод фінансового права // Підприємництво, господарство і право. – 2009.– № 2.– С. 36-39.
5. Дамірчиєв М. І. Місцеві фінанси як об'єкт фінансової діяльності/ М. І. Дамірчиєв// Фінансове право. – 2014. – № 2. – С. 16-19.
6. Дорошенко Д. П. Система фінансового права та система фінансового законодавства/ Д. П. Дорошенко// Фінансове право. – 2013. – № 3. – С. 4-7.

7. Драган О. Відповідальність за правопорушення фінансових посередників на ринку цінних паперів // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 6. – С. 92-95.

8. Дяченко Я. Я. Організаційно-методичні засоби моніторингу фінансових правопорушень // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 31-41.

9. Жадан І. Нормативно-правовий аспект виникнення аудиту в системі фінансового контролю України // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 5. – С. 90-93.

10. Закон України від 05.04.07 р. «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

11. Касьяненко Л. М. Особливості застосування фінансово-процесуальних норм/ Л. М. Касьяненко, О. О. Кузьменко// Фінансове право. – 2013. – № 1. – С. 4-7.

12. Києнко О. Б. Правосуб'єктність платників податків/О. Б. Києнко// Фінансове право. – 2013. – № 3. – С. 31-34.

13. Куреза Т. Історико-правові передумови виникнення та здійснення аудиторської діяльності в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 2. – С. 52-56.

14. Нечай А. А. Фінансова діяльність держави та фінансове право в сучасний період: їх поняття // Право України. – 2000. – № 1. – С. 54-59.

15. Ніщимна С. О. Суб'єктно-об'єктний склад відносин у сфері фінансового контролю/ С. О. Ніщимна// Фінансове право. – 2013. – № 1. – С. 8-10.

16. Пишний А. Г. Фінансова система держави та її правове регулювання: трансформація поглядів // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2007. – №4. – С. 557-564.

17. Погорелова О. Застосування фінансових та господарських санкцій як юридична гарантія захисту прав платників податків // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 6. – С. 145-150.

18. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1993. – Ст. 243

19. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30.

20. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 16 травня 2008 року // Відомості Верховної Ради України. – 2008.- № 25.- Ст. 241

21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.97 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1997.- №24.- Ст.170

22. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.99 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999.- №20-21.- Ст.190.

23. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – № 29. – Ст. 238.

24. Про Рахункову палату: Закон України від 11.07.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. - № 24. – Ст. 137

25. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.01 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002.- №1.- Ст.1.

26.Рогаль-Левицька М. Поняття об'єкта правопорушення законодавства з фінансових питань // Право України. – 2009. – № 1. – С. 58-69.

27.Самсін І. Л. Податкові правовідносини як різновид фінансово-правових/ І. Л. Самсін// Фінансове право. – 2013. – № 2. – С. 21-24.

28.Хохуляк В. В. Еволюція вітчизняної фінансово-правової думки у працях державних діячів першої половини ХІХ ст./ В В. Хохуляк// Фінансове право. – 2014. – № 1. – С. 10-14.

3.3. Методичні рекомендації:

1. Кармазін В. Я. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансове право» – додається в НМКД.

2. Кармазін В. Я. Методичні матеріали до виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансове право» – додається в НМКД.

Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

3.4. Інформаційні ресурси:

1. Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського – www.biblvernad.org.ua.

3. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua

4. Офіційний сайт Національного Комітету статистики України www.ukrstat.gov.ua

5. Менеджмент. Бізнес. – www.management.com.ua.

6. Центр гуманітарних технологій – www.gtmarket.ru.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Фінансове право» – залік.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Діагностика знань студентів здійснюється з допомогою:

- тематичних самостійних письмових робіт у формі рефератів;
- контрольних робіт

Критерії успішності

Оцінки «відмінно» заслуговує студент (студентка), який (яка) виявив (виявила) всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений (ознайомлена) з основною і додатковою літературою. Зазвичай, оцінка «відмінно» ставиться студентам, які засвоїли основні поняття та принципи сучасної економічної теорії,

вільно оперують економічними категоріями та інтерпретують графічні економічні моделі, усвідомлюють зв'язки між основними економічними явищами та процесами, творчо та коректно використовують їх при розв'язанні задач.

Оцінки «добре» заслуговує студент (студентка), який (яка) виявив (виявила) повне знання навчального матеріалу, успішно виконав (виконала) передбачені програмою завдання, засвоїв (засвоїла) рекомендовану основну літературу. Як правило, оцінка «добре» виставляється студентам, які засвідчили системні знання понять та принципів економічної теорії і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили певні неточності, пропуски, помилки, які зумовили некоректність окремих результатів та висновків.

Оцінки «задовільно» заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково впорався з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної літератури. Зазвичай, оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки в усних відповідях та при виконанні завдань контрольних робіт, мали серйозні труднощі у спробах усунути ці помилки самостійно.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною літературою. Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання базових положень сучасної економічної теорії або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійної діяльності.